

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cjenika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. Stedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrijeme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se neplaća poštarina, ako se izvana napiše «Reklamacija».

Čekovnog računa br. 847.849.
Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list

„Slogom rastu malo stvari, a nesloga sve polkvart“ Narodna poslova.

Izlazi svakog četvrtka u 11 sati prije podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani netiskaju, a nefrankirani neprimaju.

Preplata s poštom: 5 for. u obće, 1 na godinu 2 for. za seljake i na godinu 3 for. 2.50, odu. for. 1.— na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Pojedini broj stoji 5 nte. koli u Puli, toli i izvan iste.

Uredništvo se nalazi u ulici Giulia br. 5 te prima stranke osim nedjelje i svetka svaki dan od 11—12 sati prije podne.

Odgovorni urednik i izdavaatelj Stjepo Gjiivić. — U nakladi tiskare J. Krmptović i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Na početku godine.

Ovim brojem stupa naš list u XXXI. godinu svoga obstanka. On se ubraja danas među najstarije ali i među najčudnije hrvatske listove. Utemeljen od muževa, niklih iz puka, punih zanosa i plemenitih ciljeva, držao se je od svoga postanka strogo svoga prvotnoga programa: buditi pospane, učiti probudjene, voditi slabašne, junačiti mljohave, pobudjivati malodušne, karati silnike i šibati blačitelje. Stojeći od svoga postanka na braniku potlačenih prava hrvatskoga i slovenskoga puka Istre, nije strepio pred silnikom nit je plazio pred mogućnikom.

Kroz ovo 30 godina pretrpio je naš list, a s njime i njegovi ponajbolji prijatelji, mnoge i teške udarce, što radi zapliena, što radi sudbenih progona, globa itd. Sve se je to sretno pregorilo, sve se je strpljivo podneslo — jer je sve radnike oko ovoga lista vodila uvijek jedna te ista uzvišena misao: spas i sloboda ove zelene grane sa hrvatskoga stabla.

Urednici i suradnici našega lista, koji su nikli na tvrđoj i neobradjenoj istarskoj grudi, koju cijenje i ljube, iza Boga i spasa duše svoje, najviše, znali su uvijek, da im bez borbe, bez pregaranja, bez nesebičnog i uztrajnog rada neima života ni spasa. Njim je dakle trebalo progutati sve gorčine teške borbe za narodni ustanak, ako su htjeli uzdati se u bolju budućnost, koju željno očekuje svaki pravi član mukotrpnoga naroda, i koju ćemo božjom pomoću također dočekati.

Nu da tu bolju budućnost dočeka, treba da ujediniimo sve narodne sile, da složno sve zaprieke shrvamo, jer je naša borba za pojedina pretežka i pobjeda vrlo dvojbenca.

Naše je duboko uvjerenje, da možemo samo složno, vezani tiesnim vezom bratinstva i voljeni uzvišenim narodnim načelom, postignuti oživotvorenje naših želja i težnja.

Mi i naši predšastnici držimo se tog vodiča i radići ćemo i nadalje bez prestanka, bez obzira, bez straha na žrtve i poteškoće. U tom radu nećemo se plašiti nikoga i ničesa, kao što se nismo ni sada bojali.

Osokoljeni dosadašnjim, ako i neznanjimi uspjesi, osrećeni iskrenim prijateljstvom i vrućim simpatijama svega hrvatskoga naroda, proželi vrućom ljubavi do biedne naše braće

u sirtici našoj Istri, nastaviti ćemo davno započeto narodno djelo.

Da naše nastojanje i naše djelovanje bude uspješnije, molimo sve naše suradnike i predplatnike, da nam ostaju i nadalje vjerni, da nam i nadalje pomognu orati tvrdu ledinu, na kojoj će porasti, ako Bog dađe, strosruki plod. Sve one prijatelje naše i dobročinitelje našega naroda u Istri molimo, da nas i od sada, kao što su i do sada častno i izdatno, moralno i materijalno poduprieti izvole.

Naša — ako možda i nećedna molba, obzirom na dosadašnji skromni naš uspjeh, opravdana je bar time, što mi za sebe ništa netražimo, i što nam je pri tom jedino pred očmi duševni i tjelesni boljak istarskoga patnika.

Tom molbom započimljemo svoj rad u novoj godini, koja je eto nastupila. Proniknuti čvrstim osvjedočenjem, da smo na pravom putu i da radimo za svetu stvar, idemo u susret svim mogućim poteškoćam vedrim čelom i odlučnom voljom u život nađi, da će nam pomoći Bog i Hrvati!

Obćinski izbori u Kastvu.

(Konać.)

Glede kandidata u nekih županijah.

Izborni odbor hrvatske pučke stranke viećao je dne 20. decembra, poslie svršena izbora u tretjem tjelu, o kandidatih za one županije, u kojih se obćinari nisu pravo složili. Za Hostovu postavilo se je kandidatom Andra Hosta Antićica, za koga se je izjavilo 27 biraća one županije, dočim se drugi nisu izjavili za nikoga. Za Blažićevu bio je postavljen kandidatom Mate Blažić pok. Antona Protić, pošto da je za njega većina biraća one županije. S istoga razloga bio je postavljen kandidatom za Brčićevu, župan iste Andre Jelovica Maričić. Prvanji zastupnik Kukančić bio je svojimi poslovima često zaprečen dolaziti k sjednicam. Da nije toga, bili bi ga biraći one županije stalno i opet predložili. Obćinari Jurdanove izrazili su se za dvojicu, jednoga za drugim, ali uz najbolju volju nije se jili moglo predložiti radi nekih formalnih manjkavosti u gruntovnih knjigah. Postavilo se je šestitoga župana te županije, od svih poštovanoga Ivana Čikovića. Najviše komešanja bilo je obzirom na kandidata za Klanu. U novije vrijeme se u obće tano komešao bez vanjskih upliva. Njeki htjeli su pošto po to, da nebudu već zastupnikom Luka Medvedić, koj je bio takovim ovoprolazeće izbornog doba. Netaji se njegove zasluge, njegov trud, njegovo zanimanje, nego se veli da je ohol, kao da on jedini zna. Već 8. decembra sastalo se je biraća u obćinskoj dvorani u Klani. Tamo je dobio najviše glasova Luka Medvedić, a za njim najviše Mate Medvedić. Za ovoga se je kasnije našlo još nekoliko glasova u njegovoj kući i po krčmi i po kućani, i kasnije se još nekoliko podnisa za njega dobilo, i na dan izbora u II. tjelu to prihćito. Taj isti dan došlo je liepi broj biraća koji su glasovali za predloženo hrvatske stranke, i koji su se odlučno izjavili za Luku Medvedića. Po

jako ponzdanih muževih iz Klane razabrato se je, da je većina izbornika za Luku Medvedića, i izborai odbor postavio je njega za kandidata, znajući sa svoje strane, kako taj muž zna zastupati probitke Klane i klanjskih obćinara. Na strani Luki Medvediću protivnoj kao da se nevidi, da vjetar od drugod puše. Marćelja je već prije njegoviko godina došao isti dan u isti hotel u Trstu, u koji su došli razni talijanski kolovodje. Taj isti, što tajno što javno predvodio agitaciju proti Luki Medvediću. On je sabirao podpise i podpisivao na talijansku molbu za posebnu upravu. Kandidat talijanske stranke u II. tjelu poznati Ivan Medvedić Fangaleta, i on se je prije i na dan izbora u II. tjelu zauzimao proti Luki Medvediću. Kinkela Lovrinov, kandidat talijanske stranke, jedan glavnih Krtićevaca bio je u predvečer toga dana u Klani kod Marćelje i drugih. Njeki su tili dana strašili i grozili se, da će svi preći među Krtićevce, u talijansku stranku, ako se izabere Luka Medvedića. Takovih groznjnih nevolje se čestiti muževi! Oni koji se tako groze, ili su već Krtićevci, Talijanaši, ili će i onako k njim uskočiti prvom prilikom javno. Čim prije tim bolje. Za njima ne treba da iko plače. Najbolje je igrati otvoreni kartani. Nek se je na čista, gdje je vjera gdje nevjera. Ogromna većina klanjskih obćinara, stalno neće tamo gdje je nevjera, kad budu na čistu da je tako.

I na Bergudu se je posljednje vrijeme mnogo komešalo, slično onomu u Klani. Njeki tamošnji obćinari poduzimali komešta osobito proti tamošnjem županu Antonu Africu, komu nisu ni sami znali što prigovoriti, kad su govorili: mi nismo ništa proti Vam, nego ćemo župana premudat. Na čelu njegovih protivnika bio je urjek Martin Gregorić, koji sada s poznatih razloga nit neima izbornoga prava. Jedno doba htjeli su se, govoreći, da nisu s Krtićem, sad već toga nemogu tajiti. Zazlazili su često k njemu. U oči izbora došli su na glavarstvo, i rekli, da hoće da bude njihov zastupnik Ivan Afric. I tu je bio Martin Gregorić. Glavar njim je rekao, da nije stvar glavarstva postavljati kandidate, iz glavarstva da su se odputili k Krtiću, i da su se jedva drugi dan u jutro vraćali kući. Sve to čini, da ljudi progledavaju. Jedan u. pr. Stipančić, koji bijase prije s protivnicima, došao je k izboru da glasaše s pučkom strankom. I bio je izabran zastupnikom Anton Afric. Mi se radujemo tomu. U ognju čisti se zlato, u borbi razpoznaju se ljudi.

Protivnički glas o izborih.

Zidevsko-talijanski list u Trstu „Il Piccolo“ od sriede dne 20. decembra u jutro donesao je iz Kastva slično brzjavku od dana 19. decembra, poslie svršena izbora u III. tjelu. „Danas poslie prežestoke borbe svršili su obćinski izbori tretjega tjela. Hrvati, rabeć obćinara nasilja i ugrožavajuć izbornike iz vanjšćine, dobili su to tjelo, samo a 10 glasova. Za Hrvate glasovali su čak i mrtvi i odsutni. Sutra će se obnoviti borba u drugom tjelu. I u tom tjelu bili će prežestoka borba. Uspjeh danšnjega izbora, povoljan za Hrvate sa jako malo glasova većine, pokazuje, da se i u Kastvu, koji se dosad smatrao tvrdjaviom hrvatska, počeli opamećivati oni građani, koji su do sada žrtve hrvatskoga terorizma.

Srećni ili kurazni doktor Giovanni Kerstich, koji ravna sa osvješćivanjem Kastavaca proti hrvatskoj stranci, dobio je mnogo pretećih pisama.

Nije li u toj brzjavci sadržana liepa nauka za svakoga, koj još može suditi svojim razumom, svojim glavom!

Prije svega kako se u toj brzjavci laže! Samo sa deset glasova, samo sa jako malo glasova većine, da je pobjeđila hrvatska stranka — a u istinu pobjeđila je sa 338 glasova većine: 338 više nego talijanska. Građani kastavski da su dosad bile žrtve hrvatskoga terorizma. Hrvati da ribe nasilja i ugrožavaju. Kerstich da je dobio pretećih pisama. Kakve su to sve laži i klevete može suditi svatko, koji je prisustvoavao izborom bilo u izbornoj dvorani bilo vani. Sami predstavnici v. kr. obćasti, postavljeni za čuvanje reda i mira, potvrdili su, da je vladao mir i red. Pristasi hrvatske stranke, svjesti svoje stvari, ljudi zreli, ne trebaju ni nasilja ni teroriziranja, ni varanja, ni išesa do zakona i pravice. Kako bi varali da mogu pristase talijanske stranke, to se je pokazalo za vrijeme izbora. A drugi dan iza izbora pokazao je Giovanni Kerstich na javnom mjestu kako zna napadati činom, sakom, na muža, koj je posvetio čiel svoj život za dobro Kastavščine i cijeloga našega hrvatskoga i slovenskoga naroda osobito u Istri. Pokazao je također kakva pisma znađe on pisati. Prava talijanska, lopovska škola. Pripisuju drugomu ono što sami čine ili što bi činili da njim je moguće. Reci mu, da ti nerće.

Koji nije Josad znao, tko u Kastavščini vodi protuhrvatsku agitaciju — a ta nemogu biti u Istri nego talijanska, onakva kakovu zastupa tršćanski židovski „Il Piccolo“ — taj to može viditi iz brzjavke koju smo ovdje doslovno donesli. Srećni doktor Giovanni Kerstich ravna sa osvješćivanjem (pravo rećeno: kvarenjem) Kastavaca proti hrvatskoj stranci. Tako se u brzjavci doslovno javlja. To nek uzmu na znanje svi pošteni Kastavci — a tjedno i stanovnici Arbanasa, u kojih se je porodilo doktor Giovanni Kerstich, i ona njeka gospoda odvjetnici na Rieci, koji na daju zasluzbe kad neima nikakvih izbora.

Hrvatska svijest u Kastavščini!

Tamo negdje godine 1895., kad je doktor Giovanni Kerstich počeo svoju protuhrvatsku djelatnost u Kastavščini, reklo se da neima u Kastavščini 50 ljudi, koji bi bili svjestni svojega hrvatskoga osvjedoćenja. Reklo se je na dalje, da je dosta reći kastavcem da će se jili prihćati pod Hrvatsku, pak da će svi skočiti na noge proti svojim svetinjama. Prava lemu se je onda i radilo. Kastavščinski obćinarom narivavalo se je ime Istrijanci, Slavinci, i sve makar Kinezi samo Hrvati ne.

Huckalo se je proti hrvatskomu imenu, proti svemu što je hrvatsko: napadalo lupkeži na sve one koji narodne, hrvatske svetinje ljube, zastupaju, zagovaraju, brane. Kastavški obćinari su od onda ono već kod četirih izbora pokazali, da se oni ovim luekacijam i napadanjem nelaju zavesti, nego da čine svoju dužnost kao svjestni obćinari Kastavski i domoljubi hrvatski. Sad već čini se, da bistriji od zavedenih počimaju progledavati i u tom obziru. Jednomu našemu rekao je jedan njih: Mi nismo za Hrvatsku ovakvu kakva je: mi nismo za Hrvatsku koja stlenje pod Magjarskom, jer bi s tim pod Magjarsku došli; — ali mi smo za to, da budu svi Hrvati, u svih pokrajimah u kojih živa, ujedinieni, neodvisni, slobodni, pod svojim zakonitim kraljem! To je muška! Eto nas zajedno svi, koji svojim glavom pravo mislimo. Neradi se o tom, da se koga prodnje nit pod Hrvatsku, nit pod Magjarsku; nego se radi o tom, da budu svi Hrvati ostehotljeni od tudnjara, da sami zajedno sa svojim zakonitim kraljem upravljaju sobom, svojim poslovima; da si sami kroje sreću. Kako je sa pojedincem,

i sa obitelji, tako je i sa narodi. Što je Bog združio, vjerom, jezikom, običaj, toga nemogu ljudi razdružiti, to ima biti jedno! Već prena tomu je grieh i to, što se radi o razdijeljenju običaja. Uostalom ljudi, koje se je za dieljenje pridobilo, zavelo se je vekaumi. Govorilo njim se, da će dobiti Lisinu, Lužinu, da neće platiti obćini svojih dugova i slično. Uvidjani već uvidjaju da se jih vara, i sami to priznaju, samo se još nemogu izgruziti iz kola u koje su zadržali.

Uspjeh izbora u svakom tjelu primili su obćinari do ugodna znanja, oduševljenja. Cilokupni uspjeh izbora, oglasilo se je također pucanjem muzara. Na raznih zidovih po gradu priljepljeni su i sad izborni proglašenja, i neke debelo tiskane rečenice. Evo tih rečenica:

Koj nezna gospodariti svojim, nebi nis obćinskim.
Propalnice upropastili bi obćinu.
Prodanci prodali bi obćinsko obćinu.
Prošteno je svima, svima.
Samo nije izdajicam.

Pristrano postupanje oružništva u Istri.

Interpelacija zastupnika Spinčića, dr. Laginje i drugova na njegovu preuzvišenosti gg. ministra za unutarnje poslove i za zemaljsku obranu.

Čini se, da između c. kr. oružnici u Istri posebnu strančarsko-političku zadaću. God. 1897. da neidemo dalje natrag — bilo je nekoliko stanovnika hrvatske narodnosti u kotaru porečkom odsudjeno na tamiicu nađjed priesege jednog c. kr. oružnika, koji je kasnije sam izjavio, da bijaše prisiljen krivo svjedočiti.

U Malom Selu da su iste godine dobili c. kr. oružnici izričite naloge, da postupaju proti Hrvatima sa svom strogosću a proti Talijanima sa svim olakšajima.

Isto tako na zapovjed da su c. kr. oružnici na grožnje Talijana proti Hrvatima u Labinu iste godine mirno i smijuč se stajali.

Prigodom jedne nedavno u Trstu provedene razprave, kojoj je dala povoda u Matuljih, kotar Voloske, za dne 15. augusta 1898. sazvana skupština, odgovornost je jedan c. kr. oružnik na upit odvjetnika, kako je on mogao kod te skupštine razpoznati pristase jedne ili druge stranke, pošto su svi jednini te istim jezikom govorili, da je to službena tajna. Službenom tajnom bijaše i ta okolnost, što su c. kr. oružnici povodom te skupštine sa pristasama jedne stranke posve prijateljski a sa pristasama druge stranke izavijno postupali.

To nas dovodi i mora dovesti do zaključka, da dobivaju c. kr. oružnici od njihovih predstavljenih oblastih tajne naloge, koje izvršuju tada c. kr. oružnici, premda su isti u općnici sa njihovim službenim dužnostima.

Imaće se nemože protumačiti ni sličede postupanje c. kr. oružnika iz najnovije dobe u porečkom kotaru.

Dne 15. novembra T. g. dodju dva mladića u Badernu, da dignu pisma kod tamošnjeg postanske salirarnice. Stojecje pred odnosnom kućom zapila jedan c. kr. oružnik: „Što tražite vi ovdje?“ Kad mu oni rekohše zašto su tamo došli, počeo cuskati obojicu, nasto se oni dadeše u bijeg. Malo zatim dodje isti c. kr. oružnik pred kuću jedne obitelji, gdje nadje dva mladića, sina kućegospodara i njegovoga rođjaka, opsova ih i upita što tu rade. Na odgovor sina kućegospodara, da njih stoji sa svojim rođjakom, koji je kod njih kroz dan radio te netom povećerav, da se sprema kući, udari c. kr. oružnik najsirovijim načinom tako po obojici, da su ovi zaviknuli. Začuv kućegospodar vika, dodje pred kuću te upozori c. kr. oružnika, da se valjano neponaša jer mu nisu mladići ništa sakrivali, na što je c. kr. oružnik i njemu nekoliko zamsnica prišao. To sve dogodilo se prije 6 sati na večer sa posve mirnim ljudi, odnosno pripadnici jedne obitelji, koja je radi svoje dobrote i blagosli poznata, u čitavoj okolici.

Istoga dana, dne 15. novembra 1899. prodao je jedan kmet onoga mjesta svoje vino pripraviv u takvoj zgodi obćinam večeru. Pošto se ljudi okripiše, zapjevahse nekoje pjesme. Onaj c. kr. oružnik dodje na to u sobu, gdje bijahu ljudi sakupljeni,

te povide: „Marš van svi!“ „Zar neznate, da je već 9 sati, te da nesmije u Badernu niklo poslije 9 sata van ostati?“ Kuće gospodar odgovorio mu najprijaznije, da je učinio kao što se ondje čini običaje, da se neće ništa dogoditi, da valjamo on na sebe svu odgovornost, te da će se sa vozovi s vinom donala krenuti putem željezničke postaje u Pazinu.

C. kr. oružnik odgovori na to: „Bunharderno ze tu ti birbante prima classe!“ C. kr. ružnik dodaje još to, da on postupa tako po nalogu c. kr. kotarskoga poglavara.

Joše valja istaknuti, da su c. kr. oružnici pred malo jednoga čovjeka u sv. Ivanu od Šterne tako nalikli, da će posledice toga čuti i sav svoj život, da imade nadaje u porečkom kotaru ne stolne ljudi, koje su c. kr. oružnici šakama, kundakom, volovljom žilom takli, da se tamo već nitko neusudjuje prijaviti c. kr. oružnike, pošto su nekoi u prošlo doba podnesli prijavu na c. kr. kotarsko poglavarstvo, pak ne samo, da nisu dobili zadovoljstiu, nego bijahu radi klevetanja c. kr. oružnika na šest do devet mjesecnu tamiicu odsudjeni.

Tako bijaše moguće, a zatim se je valjda i išlo, da mogu c. kr. oružnici sve počinili obćino po višem nalogu: mogu tući, psovati, vriedjati i izazivati. Spomenuto ho postupanje mora se smatrati izazivanjem, napose su mladići, koje se latiko no odpor tim izazove. Izazivlje se ih za to, da se ih izmogne dovesti pred sud u tamiicu.

Ovakvo postupanje, koje se nemože dostatno zigosati, i koje se nemože stalno pojedinim oružnikom, već njihovim predstavljanim, medju koje spadaju i c. kr. političke oblasti, odnosno nekomu stanovitom sustavu pripisati, podaje predstavnim povod, da stave na njegovu preuzvišenost g. ministra za zemaljsku obranu sličedej upit:

„Jesu li njihove preuzvišenosti vojne navedene slučajeve dali bezodvaidno izpitati od neodvisnih, neprijateljskih, vjerodostojnih (nipošto od onih, koji su već često puta izvestili krivo središnje oblasti) činovnika, te učiniti poltrebne korake, da budu već jednom konac nečovječjem, nezakonitom, nepravednom, neopravdanom i izazivajućem postupanju sa Hrvatima Istre?“

U Beču, dne 13. decembra 1899.

(Sličede podpis.)

DOPISI.

Iz Voloskoga nam pišu: Tršćanski židovčić donesao je dopis iz Voloskoga pod naslovom: „La slavizzazione delle mappe“, u kojem po talijanskom običaju denuncira višim oblastim „qualche impiegatuccio erato“, jer da je on, „denunciante“ vidio na svoje oči, da je nova mapa ove obćine pohrvaćena. Denunciante znade također, da ima sada ona mapa biti li-tografovana pa pozivlje financijalno ravnateljstvo, da nepusti takvih mistifikacija. Iz dopisa se vidi, da su trgćanskim židovčićem (U slast mu bilo! Op. slagar), nego također sa nekojim blizu situacijalnoga ravnateljstva, te se sve čini, da je onaj dopis sa nekoje strane možda i potaknut bio, ako ne naručen.

Bilo kako mu drago, neka onaj pisar znade, da mapa obćine Voloske je sastavljena u jeziku ovoga puka i sive obćine, baš kako to zakon zahtjeva i kako je u svoje vrijeme zahtjevala ova obćina. Sramota je bila viditi prijasa mapu sa hrvatskim imeni onako pogrešnu napisanu kao n. pr. „Bregne“, mjesto „Bregi“, „Czerinovicze“, mjesto „Crikovica“, „Seerbichli“ mjesto „Škrbići“ itd. — Ako se te jezične nakaze popravi, je li to znači slavizirati ovaj hrvatski kraj?

Ne samo mapa Voloske obćine mora biti pisana kako je nova, nego i one svih ostalih obćina, u kojih žive Sloveni u Istri morale bi biti pisane sa pravim hrvatskim imeni i hrvatskim pravopisom, te preporučamo ne samo činovnikom koji nove mape čine u Istri, da u tom obzirju nastoje zakonu i zdravom razumu zadovoljiti, nego pozivljemo sve naše obćine da zahtjevaju, kako im to po zakonu pripada, da injestna imena hrvatska budu u katastralnih i gruntovnih mapah pisana korektno, a ne barbarški. — Dopisniku-denuncianteu pak poručamo, da ako hoće da med nami živi u miru, nekla nedira u naše sveltine, jer ovo nije zemlja talijanskoga, nego hrvatskoga naroda i neka ne zabada svoj talijanski nos u stvari, koje nespudaju a prekomorski patrimonium.

Iz pazinskog kotara, 24. prosinca 1899. „Htjeba, htjeba gospodar!“ pitaju učitelji, ali da njihov glas ostaje, „glas

vrapjućega u pustinji“. „Sit gladnu ne vjeruje!“ veli naša poslojica, a tako je i kod nas. Niko da se ganao, da bi barem stogodar za nje učinio: — Poznato mi je, da su oni oduzeli od siromašne plaće svaki po forintu, e da mogu poslati svoga delegata u Beč, pred audijenciju! Pak niti audijencije nisu dobili! Komu svetica da se obrate, da se pomole? Molili su promjenu § 55. Pak valjda znate što njim je malo odbrusio g. upravitelj ministarstva. Rekao njim je, da bi se promjenom § 55. krunilo autonomno pravo pokrajina. Dakle vidite, u državnom saboru toga paragrafa ne mogu promieniti, u našem pak saboru ne će, i tako vam dragi učitelji ne ostaje druge, nego „sa zubima na policu“ dok vam gospodari ne bace kakvu kost. Svi priznavaju nevolju učitelja, a svi sate, nitko ni makac o tome.

Evo vam krasnih riječi prof. dr. Hocheggera o pučkom učiteljstvu: „Nigda države ne počasiše časa, a da ne skrbje za najveće žrtve, kako da što bolje svoje vojske neoružaju; tu se ne pita, nego radi a na one, koji su pravi borci za dobrobit naroda, na učitelje i odgojitelje, na kulturnu tu vojsku, zaboravlja se. Ili ih liepim riječima uvjeravaju, kako ih u velike čiene, ali to tu vojsku ne može ni hraniti ni oduševljavati. Hoćete li imati dobrih učitelja, valja vam stalež učiteljski i u vanjsnjoj podici. Prva i najpotrebilija reforma jest ta, da se stalež pučkoga učiteljstva udeshi prema njegovoj važnosti i uredi njegovo materijalno stanje.“ Treba li ovome tumača? Mislim da nije.

Gosp. dopisniku iz kvarnerskih otoka mogu sa stalnošću reći, da će učitelji i kada činiti kao negda T. j. otići u finance ili katko drugamo. Još vam je napomenuto, što sve zahtjevaju od jednog učitelja. Ja bili samo to dodao, da je sudbina učitelja u mnogome slična sudbini sata na tornju. Njega svi et ne hvale, nika-ka da ciele godine točno pokazuje vrieme. No čim samo jednom stane krivo pokazivati, odmah se digne graja na njega. Neka učitelj samo mali prekrsaj učini, eto odmah da ga mogu, na vješala bi s njime. S njime se postupa kao sa nezakonitim čedom.

Pred nekoliko godina govorio sam sa bivšim učiteljem, pak mi je rekao, da bi se u ovom kotaru moralo otvoriti barem 18 hrvatskih skola. Znae li od onda koliko ih ima novih? Samo dvije i to u Bernu i u Kršanu. A one druge, kada će se otvoriti, dvojim, ali čini mi se nikada, ta mi smo u Istri.

Ima kod nas ljudi, koji povore, da nam tali učitelja. Ja bilh rekao da ima učitelja ali nema skola. Eto vam g. T. učitelj, koji je pitao mjesto učitelja po svim kotarima Istre, pak mu je bila od svakula molba odbita, opazkom da tamo nemaju mjesta nikakova. Najzada morao je uzeti mjesto suplenka podučiteljice u Lanišću. Nakon tolikih muka, truda i troska, eto ti dragi učitelju gospode plaće od 25. for. mjesečnih. Ej nesrećo, mgdje te ni bilo!

Imao bilh vam još reći, da je u nekim skolama ovoga kotara slabo ili bolje napokao. Zakoni su samo na papiru U zakonu stoji, da moraju djeca, kada navrše 6 godinu polaziti skolu. Naš poglaviti pošlje roditeljima pozivnice, da upišu svoju djecu u skolu, no na zalost ima naših ljudi koji ju smatraju svojim zatomom, pak s toga ne čine svoje dužnosti. Zalud su opomene učiteljeve i župnikove, Oni se izgovaraju, nisu znali naši stari, ne treba ni nama toga. Oblasti proti takovima ne znadu uzeti pravilnu mjeru, nego to čine ovako. Učitelj pošalje mjesecni izkaz, poglaviti ne čini drugo, nego dieliti globe po 5 for. Dodje drugi, treći, četvrti pak i peti mjesec, eto svaki put globe od 5 for. Kad je prošao peti mjesec, onda poglaviti pošalje dopis učitelju, u kojem mu zapovieda da ne smije primiti više u skolu onih, koji se do tada nisu upisali. Globu pošalje na porezni ured. Ovaj ne globi odmah, nego pusti stvar ležati par godina. Nekoi seljaci stazu razočarani, kad ita porezni činovnik kažu da inadu platiti 5—10 for. više poreza no li obćino. Tako vam stvar ide napreda za više godina. Mogu sa sigurnošću reći, da imade djeca, koji su navršila 12 godinu, morala bi polaziti skolu šest godina, a nisu iste ni vidili. Ne bi li se takove nemarnjake morahu po zakonu kazniti, i globu odmah utjerati? Sve globe, koje je poglaviti na ložio, nisu isplćene, nego će sutra po svoji prilici porezni ured siromahu seljaku dati na bubanj ono malo što ima. Hoće li to biti liepo? Je li to po zakonu? Je li se time koristi skoli, da se stvar tako zanemaruje? — Smišeno mi se pak čini poslati seljaku globu, kada siromah nema

ništa „ni za va se, ni za na se“. Mjesto globe, koja ne čini nikakve koristi, ne bi li bolje sredstvo bilo; da se takove nemarnjake zatvori par dana? To bi reć bi više koristilo, a ne bi bilo tako štetno po seljaka

Gospoda učitelji želim sretniju 1900. Prijatelj učitelja.

Iz Lošinja u Ameriku. Dragi moj Mikula! Već su prošla tri godišca da smo se mi va Našoj Slogi pogovarali o naših poslih, i svi pametni Lošinjani su nam pravilo davali i veselili su se kada su mogli štiti razgovor Mikule i Martina. Ufam se, da je od onoga ostalo još kogod zrnca u pameti naših dobrih i predobrih ljudi. Svit mi znal za ki uzrok su bili Martin i Mikula, ženada zamalki, ali znamo ja i ti. Ja sam bil šal va Afriku, va Transval, a ti va Novjorku, a tako su morali šnit naši razgovori. Ovih dan sam se povrnuo doma i čujem, da ti gredu posli va Novjorku nogemal. Meni ni što kako sam se zadijal, dare sam ostaj prez dela zavolj rala va Transvalu. Ono su nebore ljudi, oni Boeri, kišu junački pokazali zube i, oholomou Englezu, pak su mu rekli: „U srojoj kući hoćemo da budemo svoji gospodari.“ — Ovakvo bismo morali i mi va Lošinjnu dignut se već jedan put „na mogo“, pak reć, dosta smo bili sloge, a sada ćemo malo va svoje ruke zet i gospodarstvo. Veseli se, moj dragi Mikula, reć bi, da će se ta stvar brzo ispuniti. Kad sam došal doma, našal sam da su naši ljudi ustanovili jedno društvo po imenu „Zora“ sve brate naš svit, stare vere i staroga poštenja. Kad sam ti se našal medju njima, pak vidil sve one momke, u čijih žilah teče čista slovinska krv, promislil sam, a uz ovakove momke brzo će osvanil i dan. To su sve naši ljudi, koji što reku, toga neporeku. Znal sam ja, da će se naš puk probudit i da neće dopustit da mu se gazi njegovu svetu starinu, jer ako se nebi probudili živi, digli bi se urtvi, da nam reku, da nismo dostojni njihovoga imena koje nosimo, ni kruha što ga iz njihovih ruk primasmo. I kako su se onamo u Transvalu digli Boeri, da reku Englezu: „daj se tamo, ovo je moja starina, tako ti se i u Lošinjnu diglo sve što je svistnjega, pametnijega i duševnijega, da reku onim od Talije: Manje čakul. I mi smo još ovo, pak znamo i što smo i koje su naše pravice. Nećete ti konti prez nas učiniti. Tako ti je moj dragi Mikula, a ti znaš, da je puk kako i more. Kad je more mirno, onda je lahko, onda se more na komadiću daske poč od sv. Martina na Križ, ma kada more zakula, onda teško svakome koga stigne. Tako ti je i puk. Dok je miran i pospan, onda svaka arđa po njemu lupaj, ali kada se puk digne i kada protare oči, onda ti to brzo proćisti.

Za danas dosta. Ali ću ti se brzo opet oglasti. Želim ti dobro mlado leto, i da ti Bog da dočekat ih još puno u zdravlju i veselju. Primi srdačni pozdrav od Tvoga prijatelja Martina.

Politički pregled.

U Padi, dne 3. jenera 1900.

Austro-Ugarska. Konferencija za iznirenje Čeha i Niemaca sastali će se u Pragu polovicom ovoga mjeseca budu li pripravni pregovori imali uspjeha. — U českom saboru, u koga su stupili i njemački zastupnici, glasovali su i oni za privremeni zemaljski proručan na tri mjeseca.

U moravskom saboru očitavao je Auspitz, uz silni prosvjed českih zastupnika, da Niemci neće nikada priznati česko državno pravo. Glasovan bijaše i tuj privremeni zemaljski proručan na tri mjeseca.

U gradskom zastupstvu pražkom naglasio je jedan zastupnik u ime mnogih obrtnika, obiju narodnosti prieku potrebu izmirenja Čeha i Niemca, pošto pod današnjim nesnosnim stanjem strada sav gospodarski život. To da je stalno i želja Njeg. Veličanstva, da dodje naime do mira u interesu svega pučanstva i čitave države. Načelnik dr. Podlipny očitavao je na to, da ovaj poticaj prima do znanja.

*) To isto izjavio je isti oružnik i pred našim glavnim suradnikom, Op. prevod.

Službeni list bečke vlade priob-
 go je dne 31. decembra 1899. car-
 ske naredbe, kojimi se privremeno
 uređuje privremena nagodba sa Ugar-
 skom i privremeni državni proračun
 na temelju § 14. Tim je sadašnje
 ministarstvo izvršilo svoju zadaću.
 Govori se, da će ono ostati na vladi
 jedino dok obave delegacije svoj po-
 sao. Na njegovo mjesto imalo bi
 stupiti drugo činovničko ministarstvo,
 koje da će kusati uvesti bolje par-
 lamentarne odnose.

Srbija. Srbski kralj Aleksander
 stigao je dne 29. decembra 1899. u
 Beč. Na kolodvoru dočekalo ga je
 Njeg. Veličanstvo i više nadvojvoda.
 Mladi kralj bijaše odveden u carski
 dvor kao gost Njeg. Veličanstva. To
 putovanje mladoga kralja u Beč do-
 vadjaju u savez sa budućimi zaru-
 kami kralja sa jednom austrijskom
 nadvojvodkinjom. Ta buduća zaruč-
 nica srbskoga kralja imala bi biti
 nadvojvodkinja Jelisava, kći nadvoj-
 vodkinje Štefanije i unuka Njeg. Ve-
 ličanstva.

Englezka je poslala na bojište
 u Afriku novoga vrhovnoga zapo-
 vjednika i nova pojačanja. Dok oni
 ne stignu na opredjeljeno mjesto,
 teško da će doći do odlučne bitke.
 Medjutim pripravlja se živo obje
 ratujuće stranke.

Franina i Jurina.

Fr. Si ću Jurino, da su ma ćiji kapi
 zavrti sebe od veselja, zaš da će se
 Bartolčić odreć Beča.

Jur. Pak?

Fr. Da će jedan od njih na njegovo mjesto
 va Beč.

Jur. Varamente bi dobro, da ki od njih
 postane deputat, kada ni jedan mogao
 postat občinski zastupnik.

Fr. Bojim se, da te bit va neprilike kega
 te za to stavit.

Jur. Imaš pravo, za neki ima trgovinu
 s ocom na veliko, drugi s dinamitom
 na malo, treći prodava meriči na
 debelo, četiri ljubljanske lumbrelj itd.

Fr. Pak saki nezna ni nemski.

Jur. Za to najglje, ter je dosta, da talij-
 janski deputati samo klupu teple.

Fr. Čul sam, da neki Čozot s grada Veji
 prolija suze va trčanskoni Abre-
 jicu, zaš da su malo talijanski deca
 navade na školah na Puntu, Omišlju
 i va Baške.

Jur. Ča ta tovar misli, da te pod naša
 deca va Čozu po kapulu al pipe pro-
 davat.

Fr. Ma bi reć, da ja.
Jur. Reci mu, reci, neka pusti na miru
 našu deca i naše školi, pak neka se
 pobere sam va gladnu Čozu — ako
 mu ni ovde dravo.

Domaće i razne vijesti.

Premještanje. Presvj. g. Matej An-
 drejević Trnovac, c. k. savjetnik prizivno-
 ga suda u Trstu, pridjeljen je c. k. vrhov-
 nom sudu u Beču. Naše najsrdačnije če-
 stitke za zasluženo priznanje osobitih vr-
 lina i zasluga g. nadsavjetnika!

Odlikovanje i priznanje. Na prvi
 dan godine izručio je nadzorni odbor po-
 litičkoga društva „Edinost“ u Trstu za
 državno glasilo „Edinost“, sastojeci od
 gg. dr. Gregorina, dr. Rybarza i Mandiča,
 urednika „Edinosti“ g. Maksu Coticu u

znak odlikovanja i priznanja dragocijnu
 zlatu uru sa lancem. Toga dana navršilo
 je naime deset godina, što je g. Cotic
 preuzeo uredništvo „Edinosti“. Nadzorni
 odbor „Edinosti“ hotio je tim povodom
 i vanjskim načinom priznati velike zasluge
 g. Colica oko glasila našega političkoga
 društva, te mu ujedno izrazio zahvala na
 poštrenom njegovom djelovanju i pod-
 puno priznanje. G. Cotic može se doista
 ponositi timi dokazi pravoga prijateljstva
 i pozzdanja od osoba, koje pomno prate
 i nadziru njegovo teško, nesebično i po-
 štreno djelovanje kod glasila političkoga
 društva „Edinost“.

G. vitez Kindlinger, bivši ministar
 pravosuđa, vratio se je na svoje mjesto
 t. j. kao predsjednik prizivnoga suda u
 Trst.

Zaručio se je u Trstu gosp. Zdenko
 Vrška, novinar, sa gđinom Marijom
 Sorlijevom. Čestitamo!

Naš glavni suradnik zahvaljuje se
 najsrdačnije svim onim, koji mu prigo-
 dom nove godine čestitase.

Imenovanje. Gosp. Filip barun Win-
 zler, c. k. komesar, imenovan bijaše c. k.
 tajnikom kod c. k. namjestništva u
 Trstu.

Ivan Karlararis. Dne 23. u jutro
 liho poslie zornice preminuo je u Gospo-
 dinu Ivan Karlararis, posjednik, obrtnik i
 trgovac u Kastvu. Na sam badnji dan
 poslie podne bio mu je svečan sprovod.
 Kod sprovoda i prilikom istoga, kao već
 i za njegove dugotrajne i teške bolesti,
 pokazalo se je koliko bijaše ljubljen i po-
 štovan. Takav sprovod riedko se vidi.

Kastav i Kastavčina bila je zastupana u
 velikom broju, a mnogi su i iz daljega
 došli, da mu izkažu posljednju počast.
 Mnogi su izkazali to brzojavno ili pismeno,
 bud što nisu mogli doći osobno, bud što
 sa prekasno saznali za smrt. Bio je lju-
 bezniv suprug, predobar otac obitelji;
 pravi prijatelj, krsćanin i domoljub. Dva
 put oženjen, našao je na drugom svijetu
 suprugu i deset djece; i ostavio na ovom
 svijetu suprugu i isto deset djece, kojih
 najstariji sin ima 25 godina, a najmlađe
 dvie kćerke 4 godine. Suprugu i jednu
 i drugu ljubio je kako se jih u obće lju-
 biti može. Djecu nastojao je uzgojiti krs-
 ćanski i domoljubno, te tako kako zahtje-
 vaju okolnosti, i kako su kazale njegove
 prilike. Dvojicu sinova uzgojio je za to,
 da dalje vode njegovo gospodarstvo, njegov
 obrt i trgovinu, koja glavno postoji u
 kotlovinu, po kojoj je poznat ne samo u
 Kastavčini, nego i po Istri do Buzeta,
 Pazina, Tinjanja; po kvarnerskih otocih,
 navlastito u Krku i Cresu; po Hrvatskom
 Primorju i u Kranjskoj. Nutranskoj.
 Jedan sin je svršio gimnaziju u Senju,
 na Sušaku i Zagrebu, i sad je pravnik u
 Beču; a četvrti najmlađji, polazi nakon
 tolikoga naprezanja za dobavljanje hrvatsku
 gimnaziju u Pazinu. Hćeri, starije polazile
 su školu i izvan Kastva; njeke sada polaze
 kastavsku; posljednje dvie, dvojčice, polazi-
 će, jer ako će Bog, za svoju djecu, bilo
 mušku bilo žensku, nije žalio ni truda ni
 troška. Rado je sve činio, samo da budu
 uzgojena, kako Bog zapovjeda. Dićio se je
 s njimi toliko više, koliko više su se i tje-
 lesno razvijali i duševno napredovali. Bio
 je dobar krsćanin, vršec sve dužnosti
 krsćanske, pripomagajuć i sam, da se sve
 krkvene svečanosti što svečanije obavljaju.
 Bio je — kako se je jedan dobro ga po-
 znajući muž iz Rieke pismeno izrazio —
 u istinu drag, pošten i dobar prijatelj.
 Političec od rodbine, koja se je već prije
 kakvih dvie sto godina naselila u Kastvu,
 zauzimao se je, poput svojih starijih, za
 občinsko dobro, za napredak Kastavčine
 u svakom obziru, za jelesno i duševno
 dobro svih obćinara Kastavskih, za njihove
 svjetinje, za vjeru, jezik i narodnost. Jedan
 put prije više od dvadeset godina, zaveli
 su ga bili protivnici našega rođa i jezika.
 Toga nije kasnije nikad ni spominjao, već
 je na sve načine, i u svakoj prigodi, riečio
 i činom; kazao; da želi i hoće, da bude
 baš protivno onomu, za što su ga bili
 htjeli zadobiti krvni protivnici našega na-
 roda. Bio je jedan od utemeljitelja „Hrv.
 Čitaonice“. Kod svih izborna vršio je sdušno
 svoje državljanske dužnosti, u pravom,
 krsćanskom, domoljubnom, hrvatskom
 smislu. Nije mogao nikako pojmiti pe-
 stupka, stanovitli javnih, oblasti, proti
 našemu, hrvatskomu narodu u obće, i
 napose u Istri, i u Kastavčini; narodu
 čestitomu, zaslužnom za krsćanstvo, za
 monarhiju i vladajuću kuću. Takovu mužu
 nije čudo što se je mnogobrojno izkazalo
 zadnja počast. Svakomu prisutnomu na
 sprovodu, paralo je upravo srce, kad je
 vidio i čuo naricanje njegove dosta mlade
 budućije supruge, njegovih u crno za-
 odjetih još i posve mladih hćeri, njegovih

za liesom mu stupajućih sinova. Sve
 okriepio svemoguć Bog u njihovoj velikoj
 žalosti. Ivanu Karlararisu, vječni pokoj!

Na lies dali su vience: „Svomu neza-
 boravnomu suprugu razvijeljena supruga
 Ana“, i svomu predobromu oću zahvalni
 sinovi i hćeri. Mjesto vience na njegov
 grob darovao je njegov svak Vjekoslav
 Spinić for. 10 za djačko podporno društvo
 u Pazinu.

**Prosvjed protiv ustrojenja talijanske
 realne gimnazije u Pazinu.** Resolucija
 političkoga društva „Edinost“, postavljena
 od g. M. Mandiča i jednoglasno prihvaćena na glavnoj skup-
 štini, glasi: „Javni pučki sastanak politič-
 koga društva „Edinost“, od dne 26.
 novembra 1899. u Trstu, prosvjeduje
 najodlučnije proti posve nepotrebnomu i
 suvišnomu ustrojenju talijanske realne
 gimnazije u Pazinu, te molí visoku c. k.
 vladu: 1. da stane odlučno na put po-
 gubnomu i raztrošnomu gospodarenju ze-
 maljskoga odbora za Istru; 2. da nepo-
 dieli prava javnosti tomu talijanskomu
 zavodu u Pazinu.“

Bjela vrana — dignuta zapljena.
 Trčanska „Edinost“ od 14. decembra bi-
 jaše zapljenaena. Uredništvo podneslo je
 proti zapljeni utok. Uredništvo zastupao
 je g. dr. Slavik, na čiji zagovor dignuo
 je sud zapljena.

Tko da ih razumije? Prošloga čedna
 sjedili su na obtuženičkoj klupi u Inomostu
 odermatz gradski živinar u Gorici i njegov
 drug neki Corsig.

Državno odvjetništvo tužilo ih radi
 veleizdajničkih govora i spisa, te nepouz-
 davajuć se u domaću (goričku) porotu,
 izposlovalo je, da su došli pred njemačku
 porotu u Inomost. Ali i ta porota riešila
 je od obtužbe obojicu. Porotnici u Ino-
 mestu proglasili su nevinimi one, koje je
 državno odvjetništvo tužilo radi onako
 teškoga zločina. Nu o tomu nemože biti
 daljnje rasprave. Oni su riešeni i mirna
 Bosna. Nesto je pri tom ipak došlo na
 javu, čega mi obćinim svojim razumom
 nemožemo razumjeti.

Talijanski listovi Primorja pišu naime,
 da je predsjednik porotne rasprave, uleće
 se sa obtuženici u Inomostu, iste vrlo pje-
 jazno i laskavo nagovorio te po njima
 poslao svoje pozdrave gradu Gorici. Ne-
 znamo što će na to g. državni odvjetnik
 u Gorici kad bude dočuo za tu izvanrednu
 prijaznost i laskavost napram njegovim
 obtuženikom.

Iz blažene zemlje. U mjestu Sas-
 sari u Italiji, započeli će do mala sudbena
 rasprava, kakve se valjda nitko od živućih
 nesjećae.

Obtuženih je naime 400 osoba radi naj-
 groznijih zločina, kako razbojstva, umor-
 stva, krađe, svakojakih nasilja itd. Na
 rasprava je pozvano 2000 svjedoka. I ovo
 je jedan od talijanskih specialiteta, s kojim
 se mogu ponositi nesamo sretni državljani
 blažene zemlje, nego i oni, koji za
 njom teže, a to su naši dragi i mili
 nespasenci.

Župnik bez plaće! U „Pr. L.“ čit-
 amo, da nije dobio više godina svoje
 plaće g. župnik u Kortah u Istri. Svi nje-
 govji napori u tom pogledu nepomogose
 mu ništa. Tamo je župnikom vrlo čestit
 naš svećenik i rodojibn veleć. M. Skrbec.

**Amerikanska brzina zemaljskoga
 odbora za Istru.** Ovih dana su primili
 zemaljski zastupnici na istarskom saboru
 izvještaj zemaljskoga odbora za Istru o
 svojem djelovanju u god. 1898. i „Iz-
 vještaj o IV. zasjedanju istarskoga sabora
 god. 1899.“

Istarski sabor bijaše sazvan g. 1899. dne
 15. aprila; imao usvemu nekoliko sjednica
 pa o tom silnom radu talijanske gos-
 pode u istarskom saboru, dobivaju ze-
 maljski zastupnici odnosni izvještaj zadnjeg
 dana godine!

Zaista neima je nad amerikansku brz-
 inu talijanske gospode u Porcu!

Plaća za dostavu novina. Ukinućem
 novinarskog biljega, ukinut bijaše i onaj
 nesretni namet, što su ga morali na selu
 plaćati predplatnici za dostavu novina.
 Taj namet bijaše osobito za seljaka i si-
 romaka odvise težak, jer je predplatnik
 morao plaćati za dostavu svoje novine li-
 stonoši ili drugomu poštanskomu činov-
 niknu od svakoga broja po 2 i 3 novčića.
 Od sada otpadaj taj teret i tim je zadov-
 oljeno pravici i davnoj želji siromašnih
 predplatnika na novine.

Iz iskustva znamo, da bijaše taj
 namet toli težak mnogim našim seljacim
 predplatnikom, koji su se radje odrekli
 listu, nego li plaćati za svaki broj paxe-
 deni, iznos.

Ukinućem novinarskog biljega. Za-
 kon, što ga je prihvatilo carevinsko vijeće,

pak gospodska kuća, o ukinuću novinar-
 skog biljega i biljega na koleđare, dobio
 je carsku potvrdu i bijaše proglašen u služ-
 benom listu bečke vlade. Od početka t. g.
 neplaćaju dakle izdavatelji novina bi-
 ljega, kao što ni izdavatelji koleđara.

Tim je odpravljena velika zaprieka
 napredku i razvoju novinarstva u ovoj
 polu monarhije. Taj novi zakon pozdravit
 će iskrenim veseljem svaki pravi prijatelj
 slobode i napredka.

Pobuna u kaznionu u Koprnu. Dne
 27. pr. mj. u jutro došlo je u c. k.
 kaznionu u Koprnu do pobune kaznjnika.
 Ovi bijahu naime po obćaju pozvani, da
 idu na djelo u pojedine radionice u samoj
 kaznionu. Kaznjnici nehtjedose poslušati
 grozeći se, da neidu na posao, jer da im
 se je dató za prošiu božićnih blagdana
 lošiju hracu nego li pod prijašnjim ravnate-
 ljevom. Sve molbe i opomene nepomogose
 ništa dok njih sliedećeg dana stiglo 80
 vojnika sa 5 častnika iz Trsta, koji su
 pojačali kaznionsku posadu. Vojnici po-
 dieljeni na vodove stupise medju kažnje-
 nike, te ih odvedoše na djelo u pojedine
 radionice. Vojnici ostali će u Koprnu sve
 dotle, dok nezavлада medju kaznjnicima
 prijašnji mir i red.

**Financijsko ravnateljstvo za Pri-
 morje javlja:** Obzirom na III. dio carske
 naredbe od dne 21. septembra 1899. l. d.
 z. br. 126, po kojoj im počevši od 1. ja-
 nuara 1900. zakonom od dne 2. augusta
 1892. l. d. z. br. 126 ustanovljena krunska
 vrednost kao izključivo zakonita zemaljska
 vrednost stupila na mjesto dosadnje
 austrijske vrednosti, stavlja se do obćega
 znanja, da se od gore rečenog dana imadu
 u svim podnescima, fasijama, utocima i
 t. d. novčani iznosi označiti u krunskoj
 vrednosti.

**Tisućgodšnjica hrvatskog kra-
 ljevstva.** Zasluzni hrvatski list „Osvit“
 što no izlazi u Mostaru priobćuje uvaženja
 vriednu misao nekog hrvatskog rodojuba.
 Taj rodojib predlaže naime, da bi početkom
 novoga stoljeća diljem svih hr-
 vatskih zemalja, Hrvati moralo ujediniti,
 proslaviti tisućgodšnjicu hrvatskog kra-
 ljevstva hrvatskom pjesmom, sastanci, pre-
 davanjim iz hrvatske povjesti, zabavami itd.
 Prije tisuć godina bio je naime hrvatskim
 kraljom krunjen na duvanjskom polju slavni
 i junacki ban Tomislav, te bi se imao
 svakako taj događaj što svečanije prosla-
 viti. Hrvatska društva neka svoje prosvjetne
 zabave nanjenjuju uspomeni svećane krun-
 nitbe prvoga hrvatskoga kralja na du-
 vanjskom polju.

Božićnica za djecu hrv. pučke škole
 u Sijani, obrćavala se ua Stjepan-dan u
 dvoranu „Sokola“. Mnogstvo naroda i sva
 školska djeca, sabralo se oko krasno oki-
 čenog božićnog drveta. Prigodne dekla-
 macije učenika, posvjedočile su o krasnom
 uspjehu njihovom, i tako su djelovale na
 prisutne, da je mnogi otro suzu radost-
 nice. Gospođa dr. Lagunje uz gospodine
 Rieger i Jurković, sabiralice milodara, po-
 djelivale su dječici darove, te je svaki
 učenik dobio po 3 dara. ponajviše odjeće
 i obuće. Preostatak novca for. 31-52 bio
 je predan puljskoj podružnici družbe sv.
 Cirila i Meloda i uložen u Posujhnicu za
 buduću godinu.

Liek proti pijanstvu. Parizki lieč-
 nici gg. Sappelat i Thebaull prijavili su
 u zadnjij sjednici medicinskog odiela pa-
 rizke akademije novi liek proti pijanstvu.
 Taj liek (serum) koji se uciepljuje kano i
 kozice, priredili su u druztvu sa liekar-
 nikom Broca. Liek taj priredjuju od opitog
 konju. Osobe, koje se tim liekom lieče,
 zagnjuse tako žestoka pića, da ih nemogu
 ni viditi.

Toni Rocco, bivši poštećenar u sv.
 Lovreću, osuđen na višegodišnji zatvor
 radi pronevjeranja, umro je ovih dana u
 zatvoru.

Neka ih sviet pozna! Priobćujemo
 eto imena kandidata Krsćevce ili talijan-
 ske stranke u Kastvu, koje je ta stranka
 postavila u III. tielu prigodom netom mi-
 nutih občinskih izbora: *Frane Osojnak
 Gajanić, Perenić, Frane Ferlan Garić,
 Rubčić, Ljudevit Sušan pok. Ivana. Ju-
 sić, Ivan Krčić župan, Goruji Rukavac,
 Robert Jurinečić učitelj, Puži, Frane Kin-
 čela Lovrinov, Dolnji Rukavac, Ivan Afric
 Sor, Veli Brgud, Vieko Dubrovic Sločarić,
 Pohri, Frane Sušan Ivan, Kuceli, Andre
 Ružić župan, Zvončec. Za zamjenike:
 Frane Kinčela kbr. 44, Zvončec, Josip
 Serdoč postolar, Matulji, Frane Vlah od
 Matu, Jučić, Josip Gregorić br. G. Mali
 Rukavac, **Crnić Vinko, postolar, Goruji
 Rukavac, Anduj Bačić, kbr. 48, Kuceli.

* Čujemo, da su ovoga kandidirali proti nje-
 govoj volji. Op. Ured.

** Ovoga su morali brisati, jer se bira samo
 5 zamjenika. Op. Ured.

